Läropliktslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Läropliktens mål

Läroplikten har som mål att för alla trygga de grundläggande kunskaper och den bildning som behövs i livet och i samhället samt att främja lika möjligheter att utveckla sig själv enligt förmåga och behov.

Därtill har läroplikten som mål att höja utbildnings- och kompetensnivån, minska skillnaderna i lärande och öka likabehandlingen, jämlikheten och barns och ungas välfärd i utbildningen.

I fråga om målen för den undervisning och utbildning som hör till läroplikten föreskrivs särskilt.

2 §

När läroplikten börjar och upphör

Barn som har sin vanliga vistelseort i Finland är läropliktiga.

Läroplikten börjar vid ingången av det i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) avsedda läsåret det år då barnet fyller 7 år.

Om barnet på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom uppenbart inte på nio år kan nå de mål som ställts för den grundläggande utbildningen i lagen om grundläggande utbildning, blir barnet läropliktigt ett år tidigare än vad som anges i 2 mom. (*förlängd läroplikt*).

Läroplikten upphör när den läropliktige fyller 18 år eller när den läropliktige före det med godkänt resultat har avlagt en sådan examen som avses i lagen om studentexamen (502/2019) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017) eller en motsvarande utbildning på Åland eller utländsk utbildning.

2 kap.

Fullgörande av läroplikten

3 §

Fullgörande av läroplikten i den grundläggande utbildningen

Bestämmelser om fullgörande av läroplikten i den grundläggande utbildningen finns i 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning.

Den som omfattas av förlängd läroplikt ska det år läroplikten börjar delta i förskoleundervisning enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning.

Läropliktiga kan också delta i sådan förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen som avses i 5 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning.

4 §

Fullgörande av läroplikten efter slutförande av den grundläggande utbildningen

Läropliktiga ska efter slutförande av den i lagen om grundläggande utbildning avsedda grundläggande utbildningens lärokurs börja fullgöra gymnasieutbildningens lärokurs enligt gymnasielagen (714/2018) eller yrkesinriktad grundexamen eller yrkesexamen enligt lagen om yrkesutbildning. En läropliktig kan också avlägga studentexamen enligt lagen om studentexamen.

Läroplikten kan dock fullgöras även i

1) utbildning enligt lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (/),

2) utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv enligt lagen om yrkesutbildning,

3) utbildning enligt 7 a kap. i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) i en folkhögskola under högst ett års tid, i sådan utbildning för studerande med svår funktionsnedsättning som avses i 25 b § 3 mom. i den lagen dock under den tid utbildningen i fråga varar,

4) utbildning i samiska och samisk kultur enligt lagen om Sameområdets utbildningscentral (252/2010) som varar minst en termin, om den läropliktige är same,

5) grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning eller utbildning som avses i lagen om fritt bildningsarbete på det sätt som föreskrivs nedan i 5 §.

Vad som i denna lag föreskrivs om utbildningsanordnare tillämpas också på utbildningsanordnare i grundläggande utbildning och på huvudmän för läroanstalter, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

En läropliktig anses fullgöra sin läroplikt även om han eller hon studerar i utbildning som motsvarar utbildning enligt denna lag på Åland eller utomlands.

5 §

Fullgörande av läroplikten i vissa situationer

En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs eller motsvarande studier men som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att genomgå utbildning efter den grundläggande utbildningen kan fullgöra läroplikten genom att delta i grundläggande utbildning för vuxna.

En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildning som avses i 26 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att genomgå utbildning efter den grundläggande utbildningen kan fullgöra läroplikten i sådan utbildning vid en folkhögskola där man följer de grunder i läroplanen för integrationsutbildningen för vuxna invandrare som avses i 20 § 2 mom. i lagen om främjande av integration (1386/2010) eller den rekommendation till läroplan för utbildning för invandrare som Utbildningsstyrelsen har utarbetat.

En läropliktig som inte har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs vid utgången av läsåret det kalenderår då han eller hon fyller 17 år kan fullgöra läroplikten genom att delta i grundläggande utbildning för vuxna eller i sådan annan utbildning som avses i 4 §. Vid antagning av studerande tillämpas då vad som föreskrivs om grunderna för antagning av studerande i de lagar som gäller utbildningen i fråga.

6 §

Tillräckliga framsteg i studierna

Framstegen i de studier som omfattas av läroplikten ska följa den läropliktiges individuella studieplan.

7 §

Avbrytande av fullgörandet av läroplikten

Läropliktiga har rätt att avbryta fullgörandet av läroplikten för viss tid
1) på grund av en långvarig sjukdom eller skada som hindrar fullgörandet av läroplikten,
2) under moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledigheten,
3) under en tillfällig vistelse utomlands som varar i minst en månad, om den läropliktige utomlands deltar i utbildning som motsvarar fullgörandet av läroplikten eller han eller hon annars kan anses fullgöra sin läroplikt under vistelsen utomlands,
4) på grund av något annat vägande skäl som hänför sig till den läropliktiges livssituation och som hindrar fullgörandet av läroplikten.

En läropliktig har rätt att avbryta fullgörandet av läroplikten tills vidare, om den sjukdom eller skada som hindrar fullgörandet av läroplikten är av bestående natur.

Beslut om avbrytande av fullgörandet av läroplikten fattas efter ansökan. Innan beslutet fattas ska det utredas om läroplikten i de situationer som avses i 1 mom. 1 och 4 punkten kan fullgöras med hjälp av individuella val, individualisering, nödvändiga stödåtgärder eller rimliga anpassningar.

Utbildningsanordnaren beslutar om avbrytande av fullgörandet av läroplikten. Om den läropliktige inte är studerande hos någon utbildningsanordnare, beslutar den läropliktiges boendekommun om avbrytandet. Utbildningsanordnaren ska anmäla den läropliktiges identifierings- och kontaktuppgifter till den läropliktiges boendekommun, om fullgörandet av läroplikten avbryts tills vidare.

8 §

Fullgörande av läroplikten under tiden för förlust av studierätt för viss tid

Om en läropliktig i utbildning enligt 4 § har avstängts från läroanstalten för viss tid eller om hans eller hennes studierätt har indragits, ska utbildningsanordnaren tillsammans med den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utarbeta en plan för fullgörandet av läroplikten under avstängningen från läroanstalten för viss tid eller indragningen av studierätten. Den läropliktige ska i enlighet med planen främja sina studier självständigt eller i andra lärmiljöer än vid läroanstalten eller på arbetsplatsen.

En läropliktig har rätt att få sådan undervisning och handledning som möjliggör att studierna framskrider enligt planen. Den läropliktige har rätt till de tjänster som avses i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013).

Om den läropliktige utan grundad anledning inte deltar i utarbetandet av planen eller i väsentlig grad underlåter att följa den plan som har utarbetats, tillämpas vad som i den lag som gäller utbildningen i fråga och nedan i 13 § föreskrivs om att en studerande anses ha avgått. Innan en läropliktig anses ha avgått ska utbildningsanordnaren meddela den läropliktige samt dennes vårdnadshavare och någon annan laglig företrädare att den läropliktige kan anses ha avgått, om han eller hon inte iakttar bestämmelserna i denna paragraf.

3 kap.

Handlednings- och tillsynsansvar för fullgörandet av läroplikten

9 §

Vårdnadshavarens tillsynsansvar

Den läropliktiges vårdnadshavare ska se till att den läropliktige fullgör läroplikten.

10 §

Skyldighet att söka till utbildning efter den grundläggande utbildningen

En läropliktig ska genom de riksomfattande ansökningsförfarandena eller på annat sätt söka till sådan utbildning som avses i 4 § före utgången av den sista årskursen inom den grundläggande utbildningen eller före utgången av den grundläggande utbildningen för vuxna.

Läropliktiga som genomgår utbildning som handleder för examensutbildning eller utbildning som avses i 7 a kap. i lagen om fritt bildningsarbete ska innan utbildningen avslutas söka till sådan utbildning som avses i 4 § 1 mom. En läropliktig som fullgör utbildning enligt 4 § 2 mom. 4 punkten eller 5 § 2 mom. ska innan utbildningen avslutas söka till sådan utbildning som avses i 4 §.

En läropliktig ska söka till sådan utbildning som avses i 4 §, om han eller hon ämnar avbryta sina studier, om fullgörandet av studierna upphör innan läroplikten upphör eller om den läropliktige annars saknar en studieplats enligt 4 §.

Skyldigheten att söka till utbildning fortsätter om den läropliktiga inte får eller tar emot en studieplats.

11 §

Handlednings- och tillsynsansvar i fråga om skyldigheten att söka till utbildning

Anordnare av grundläggande utbildning har till uppgift att handleda och övervaka att en läropliktig elev fullgör sin skyldighet enligt 10 § 1 mom. att söka till utbildning. Undervisnings- och kulturministeriet beslutar årligen om den tidpunkt när anordnare av grundläggande utbildning senast ska utreda om läropliktiga som avses i detta moment har inlett sådan utbildning som avses i 4 §. Handlednings- och tillsynsansvaret för anordnare av grundläggande utbildning upphör när handlednings- och tillsynsansvaret för utbildningsanordnare som avses i 12 § börjar eller senast vid ovan avsedda tidpunkt som ministeriet bestämmer.

Utbildningsanordnaren har till uppgift att handleda och övervaka att en läropliktig som studerar hos utbildningsanordnaren fullgör sin skyldighet enligt 10 § 2 mom. att söka till utbildning. Handlednings- och tillsynsansvaret upphör när handlednings- och tillsynsansvaret för utbildningsanordnare som avses i 12 § börjar eller senast vid den i 1 mom. avsedda tidpunkt som ministeriet bestämmer. Om utbildning som avses i 1 mom. eller detta moment upphör vid en annan tidpunkt än vid utgången av vårterminen, upphör utbildningsanordnarens handlednings- och tillsynsansvar dock senast en månad efter att utbildningen avslutats.

Utbildningsanordnaren utreder den läropliktiges ansökan till utbildning och inledande av studier utifrån de uppgifter som förts in i de register som avses i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017). Läropliktiga ska på begäran av utbildningsanordnaren lämna en redogörelse över ansökningar till och inledande av studier, om uppgifterna inte framgår av de register som avses ovan.

Om en läropliktig inte före den tidpunkt som avses i 1 eller 2 mom. har inlett en utbildning enligt 4 §, ska den aktör som har handlednings- och tillsynsansvaret anmäla den läropliktiges

identifierings- och kontaktuppgifter till den läropliktiges boendekommun och informera den läropliktiges vårdnadshavare och någon annan laglig företrädare om att den läropliktige inte fullgör sin läroplikt.

Läropliktiga har rätt att få tillräcklig elevhandledning eller studiehandledning samt annan handledning för att fullgöra sina skyldigheter enligt 10 § att söka till utbildning.

12 §

Utbildningsanordnarens handlednings- och tillsynsansvar

En i 4 § avsedd utbildningsanordnares handlednings- och tillsynsansvar börjar när den läropliktiga har inlett sina studier som studerande hos utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnarens handlednings- och tillsynsansvar upphör när den läropliktiges studierätt eller läroplikt upphör.

Om läroplikten fullgörs som en särskild examen i enlighet med 36 § 3 mom. i gymnasielagen eller utan deltagande i examensutbildning i enlighet med 52 § 6 mom. i lagen om yrkesutbildning, svarar den utbildningsanordnare som handhar verkställandet av prov för en särskild examen eller den utbildningsanordnare som tar emot yrkesproven för den handledning och övervakning av fullgörandet av läroplikten som avses i denna paragraf.

Utbildningsanordnaren ska följa upp hur den läropliktiges studier framskrider och meddela den läropliktiges vårdnadshavare och någon annan laglig företrädare om den läropliktige inte genomför sina studier i enlighet med studieplanen.

Om en läropliktig ämnar avbryta sina studier ska utbildningsanordnaren tillsammans med den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utreda möjligheterna att avlägga studier i en annan lärmiljö eller att söka till någon annan utbildning. Vid behov ska alternativen utredas i samarbete med en annan utbildningsanordnare.

Utbildningsanordnaren ska i de situationer som avses i 3 och 4 mom. dessutom utreda om de stödåtgärder som den läropliktige omfattas av från utbildningsanordnarens sida är tillräckliga och vid behov hänvisa den läropliktige till andra ändamålsenliga tjänster.

13 §

När en läropliktig anses ha avgått

I fråga om utbildning enligt 4 § ska utbildningsanordnaren, innan beslut fattas om att en studerande anses ha avgått, utreda om den läropliktige har inlett nya i den paragrafen avsedda studier. Om den läropliktige inte har inlett nya studier, ska utbildningsanordnaren anmäla identifierings- och kontaktuppgifterna för den läropliktige som avbrutit fullgörandet av läroplikten till den läropliktiges boendekommun och informera vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare om att fullgörandet av läroplikten har avbrutits. Anmälningsskyldighet föreligger också när den läropliktiges studierätt har dragits in med stöd av lagen om yrkesutbildning.

Med avvikelse från vad som föreskrivs någon annanstans i lag kan en läropliktig anses ha avgått på basis av egen anmälan endast om den läropliktige har inlett sådana nya studier som avses i 4 §.

14 §

Boendekommunens handlednings- och tillsynsansvar

Boendekommunens handlednings- och tillsynsansvar börjar när en i denna lag avsedd anmälan om en läropliktig har gjorts till den läropliktiges boendekommun. Boendekommunens

handlednings- och tillsynsansvar upphör när den läropliktige har inlett en utbildning som avses i 4 §.

Den läropliktiges boendekommun ska dessutom handleda och övervaka fullgörandet av läroplikten, om det inte har bestämts att handledningen och tillsynen ska skötas av någon annan aktör. En läropliktig som avses i 4 § 4 mom. ska underrätta den boendekommun som har handlednings- och tillsynsansvaret om inledande, avbrytande och avslutande av studier.

Boendekommunen har till uppgift att hänvisa den läropliktige till sådan utbildning enligt 4 § som lämpar sig för honom eller henne och vid behov till andra ändamålsenliga tjänster. Den läropliktiges situation och stödbehov utreds tillsammans med den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

15 §

Anvisande av studieplats

Boendekommunen har till uppgift att två månader efter det att handlednings- och tillsynsansvaret började anvisa den läropliktige en studieplats i utbildning som handleder för examensutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, om den läropliktige inte har inlett utbildning som avses i 4 §. En utbildningsanordnare som har beviljats tillstånd att ordna utbildning som avses ovan ska anta som studerande en läropliktig som anvisats utbildningsanordnaren. Om det bedöms att den läropliktige behöver krävande särskilt stöd, ska han eller hon anvisas studieplats i utbildning hos en utbildningsanordnare som enligt anordnartillståndet är skyldig att ordna utbildning för studerande som har rätt till krävande särskilt stöd. En studieplats kan också anvisas i utbildning som handleder för examensutbildning som ordnas av boendekommunen.

Vid anvisande av en lämplig studieplats ska hänsyn tas till utbildningsutbudet i området, avståndet och trafikförbindelserna mellan den läropliktiges hem och läroanstalten, den läropliktiges behov av särskilt stöd eller krävande särskilt stöd samt den läropliktiges individuella önskemål. Studieplatsen ska anvisas i utbildning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningsspråk eller i utbildning på något annat språk enligt den läropliktiges individuella önskemål och färdigheter.

Den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare och den utbildningsanordnare som den läropliktige ska anvisas till som studerande ska höras innan ärendet avgörs. Beslutet om anvisande av studieplats ska delges den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare samt utbildningsanordnaren.

Den läropliktige ska utan dröjsmål inleda studierna på den studieplats som anvisats honom eller henne. Ett beslut om anvisande av studieplats kan verkställas innan det har vunnit laga kraft.

Läroplikten kan utan deltagande i undervisning fullgöras som särskild examen enligt 36 § 2 mom. i gymnasielagen eller utan deltagande i examensutbildning i enlighet med 52 § 6 mom. i lagen om yrkesutbildning.

4 kap.

Utbildningens avgiftsfrihet

16 §

Rätt till avgiftsfri utbildning

Utbildning som avses i 4 § är på det sätt som anges i 17 § avgiftsfri till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år. Rätten till avgiftsfri utbildning gäller dock inte om den studerande har avlagt gymnasiets lärokurs och studentexamen eller yrkesinriktad examen eller

motsvarande utländska studier. Om den studerande samtidigt genomgår yrkesutbildning och gymnasiets lärokurs upphör rätten till avgiftsfri utbildning när den studerande har avlagt yrkesinriktad examen och studentexamen, dock senast vid utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år.

Avgiftsfriheten förlängs så att den motsvarar längden på de perioder under vilka fullgörandet av läroplikten har avbrutits efter slutförandet av den grundläggande utbildningen på de grunder som anges i 7 § eller genomförandet av en i 4 § avsedd utbildning tillfälligt har avbrutits på grunder som anges i den lag som gäller utbildningen i fråga. Om fullgörandet av läroplikten har avbrutits av en i 7 § 1 mom. 3 punkten avsedd orsak eller genomförandet av utbildningen av någon annan grundad anledning som avses i den lag som gäller utbildningen i fråga, förlängs avgiftsfriheten dock med högst ett år.

Utöver vad som föreskrivs i 2 mom. kan avgiftsfriheten förlängas med högst ett år, om orsaken till förlängningen av studietiden är

1) byte av studieområde av hälsomässiga eller andra vägande skäl,

2) inlärningssvårigheter,

3) fullgörande av handledande eller förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen,

4) fördröjning av slutförandet av den grundläggande utbildningens lärokurs.

Beslut om förlängning av avgiftsfriheten fattas, efter ansökan av den studerande, av den utbildningsanordnare hos vilken den studerande avlägger studier när han eller hon ansöker om förlängning av avgiftsfriheten. Om utbildningsanordnaren har fattat ett beslut om avbrytande av fullgörandet av läroplikten eller tillfälligt avbrytande av studierna, förlängs dock avgiftsfriheten i dessa studier utan ansökan.

Bestämmelserna i denna paragraf och 17 § tillämpas på studerande som är eller har varit lärolpliktiga enligt denna lag. Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas dock inte på studier som har inletts efter utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år.

17 §

Avgiftsfrihetens omfattning

Läromedel som behövs vid undervisningen samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial är avgiftsfria. Avgiftsfria är dock inte musikinstrument, idrottsredskap eller andra motsvarande redskap och tillbehör som behövs i utbildningar som betonar särskilda intressen och som är avsedda för den studerandes personliga bruk och kan användas också utanför undervisningen.

Skäliga avgifter kan tas ut för frivilliga studieresor, besök, evenemang och andra motsvarande verksamheter som kompletterar studierna.

Utbildningsanordnaren ska meddela ett förvaltningsbeslut enligt 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003) i fråga om den rätt till avgiftsfri utbildning som avses i 16 § 1 mom., den förlängning av avgiftsfriheten utan ansökan som avses i 16 § 4 mom., den avgiftsfrihet för läromedel samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial som avses i 1 mom. i denna paragraf och i fråga om de avgifter som avses i 2 mom. i denna paragraf endast om den studerande skriftligen eller muntligen begär det.

Denna paragraf tillämpas på utbildning som avses i 4 §. Därtill iakttas vad som föreskrivs om avgiftsfrihet och studiesociala förmåner i lagen om grundläggande utbildning, i gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om utbildning som handleder för examensutbildning och lagen om Sameområdets utbildningscentral. Bestämmelser om avgiftsfrihet för skolresor finns i lagen om stöd för skolresor (48/1997). Bestämmelser om avgiftsfrihet för proven i studentexamen finns i 20 § i lagen om studentexamen.

Särskilda bestämmelser gäller för andra tjänster och stödåtgärder som ordnas för studerande på grund av deras funktionsnedsättningar. Utbildningsanordnaren ska tillsammans med den lärolpliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utreda behovet av

tjänster och stödåtgärder samt hänvisa den läropliktige att söka de tjänster och stödåtgärder som behövs.

18 §

Hörande av undervisningspersonalen vid anskaffning av material som behövs vid undervisningen

I utbildning enligt 4 § ska utbildningsanordnaren höra undervisningspersonalen innan sådana läromedel samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial som avses i 17 § 1 mom. anskaffas.

19 §

Inkvarteringsersättning för läropliktiga

En läropliktig har rätt till inkvarteringsersättning, om

1) färdvägen från den läropliktiges hem till närmaste gymnasium eller yrkesläroanstalt med flera branscher där det ges möjlighet till undervisning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningsspråk är över 100 kilometer,

2) den läropliktige studerar vid det i 1 punkten avsedda gymnasium eller den i 1 punkten avsedda yrkesläroanstalt som är närmast den läropliktiges hem eller som annars snabbast kan nås med kollektivtrafik eller något annat lämpligt färdsätt och där det ges möjlighet till undervisning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningsspråk, och

3) den läropliktige inte har möjlighet att bo i läroanstaltens avgiftsfria internatboende.

Inkvarteringsersättning betalas för tiden mellan den dag då de årliga studierna börjar och den dag då de slutar, om studierna förutsätter boende på den ort där läroanstalten finns. Som inkvarteringsersättning ersätts den läropliktiges skäliga månatliga boendekostnader för boende under studietiden, dock högst de maximala boendeutgifter som anges i 10 § i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014). Som inkvarteringsersättning betalas den andel av de skäliga boendekostnaderna som inte ersätts med stöd av någon annan lag.

Utbildningsanordnaren beslutar om beviljande av inkvarteringsersättning efter ansökan.

Rätt till inkvarteringsersättning har också en läropliktig som studerar inom den utbildning som handleder för examensutbildning, om

1) färdvägen är mer än 100 kilometer från den läropliktiges hem till närmaste läroanstalt där det ges möjlighet till undervisning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningsspråk,

2) den läropliktige studerar vid den i 1 punkten avsedda läroanstalt som är närmast den läropliktiges hem eller som annars snabbast kan nås med kollektivtrafik eller något annat lämpligt färdsätt och där det ges möjlighet till undervisning inom handledande utbildning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningsspråk, och

3) den läropliktige inte har möjlighet att bo i läroanstaltens avgiftsfria internatboende.

20 §

Särskilda situationer då inkvarteringsersättning beviljas

Med avvikelse från 19 § 1 mom. 1 och 2 punkten beviljas inkvarteringsersättning också samer som bor inom samernas hembygdsområde och studerar vid Sameområdets utbildningscentral, om resan från den läropliktiges hem till läroanstalten är över 100 kilometer.

Med avvikelse från 19 § 1 mom. 2 punkten har en läropliktig rätt till inkvarteringsersättning, om den läropliktiga av skäl som hänför sig till hans eller hennes hälsotillstånd eller behov av särskilt stöd inte kan ta emot en studieplats vid en i den punkten avsedd läroanstalt eller om han eller hon inte har antagits som studerande vid en ovan avsedd läroanstalt och han eller hon på det sätt som anges i den punkten studerar vid den närmaste läroanstalt som lämpar sig för honom eller henne.

21 §

Reseersättning till läropliktiga

En läropliktig har rätt till reseersättning, om han eller hon får inkvarteringsersättning. Rätt till reseersättning har också en läropliktig som bor i ett avgiftsfritt internatboende, om han eller hon uppfyller förutsättningarna för beviljande av inkvarteringsersättning enligt 19 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 19 § 4 mom. 1 och 2 punkten eller 20 § men inte har rätt att bo i internatboendet på veckoslut.

Som reseersättning ersätts kostnaderna för resor mellan den läropliktiges hem och bostaden under studietiden i samband med veckoslut och lov. Reseersättning betalas enligt det billigaste tillgängliga färdsättet. Om kollektivtrafik inte kan användas för resorna, tillämpas vid fastställandet av resekostnaderna vad som föreskrivs om resekostnader för det egna färdsättet i lagen om stöd för skolresor. Reseersättning beviljas inte, om den läropliktiga får stöd för kostnader för motsvarande resor med stöd av någon annan lag.

Utbildningsanordnaren beslutar om beviljande av reseersättning efter ansökan.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Försummelse av tillsyn av den läropliktige

En vårdnadshavare som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt 9 § att övervaka fullgörandet av läroplikten, ska för *försummelse av tillsyn av den läropliktige* dömas till böter.

23 §

Tillgång till uppgifter

En i 11 och 12 § avsedd utbildningsanordnare eller i 14 § avsedd kommun som har handlednings- och tillsynsansvar för en läropliktig har trots sekretessbestämmelserna rätt att av en annan utbildningsanordnare eller kommun få de uppgifter om den läropliktiges ansökan till utbildning, antagning och mottagande av studieplats, inledande och avbrytande av studier och avbrytande av fullgörandet av läroplikten som är nödvändiga för att den utbildningsanordnare eller kommun som har handlednings- och tillsynsansvaret ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Utbildningsanordnaren har trots sekretessbestämmelserna rätt att av en annan utbildningsanordnare eller av den kommun som har handlednings- och tillsynsansvaret få de uppgifter om en studerandes läroplikt och tidigare studier och avbrytande av dem som är nödvändiga för att den utbildningsanordnaren ska kunna fullgöra sina uppgifter i anslutning till den avgiftsfria utbildning som avses i denna lag.

När en läropliktig övergår till en annan utbildningsanordnares utbildning ska den tidigare utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna den nya utbildningsanordnaren de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av den läropliktiges utbildning. Motsvarande uppgifter ska lämnas också på begäran av den nya utbildningsanordnaren.

Utöver vad som föreskrivs i 3 mom. har rektorn och en lärare som deltar i den läropliktiges undervisning rätt att i den utbildning som avses i 4 § trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av den läropliktigas utbildning av dem som deltar i studerandevårdsarbetet.

24 §

Sökande av ändring

Omprövning av ett beslut som gäller förlängd läroplikt, avbrytande av fullgörandet av läroplikten enligt 7 § eller anvisande av studieplats enligt 15 § får begäras hos regionförvaltningsverket inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Utbildningsanordnare får dock inte begära omprövning av ett beslut som avses i 15 §. Bestämmelser om begäran om omprövning i övrigt finns i förvaltningslagen.

Ändring i beslut med anledning av begäran om omprövning får sökas genom besvär i förvaltningsdomstol inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Ovannämnda besvär ska behandlas skyndsamt. Ett beslut som regionförvaltningsverket har meddelat med anledning av begäran om omprövning i ett ärende som gäller anvisande av studieplats kan verkställas trots besvär, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ett beslut genom vilket förvaltningsdomstolen har avgjort besvär som anförts i ett ärende som gäller förlängd läroplikt eller i 7 § avsett avbrytande av fullgörandet av läroplikten får inte överklagas genom besvär.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol i övrigt finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

6 kap.

Ikraftträdande

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021.

Lagens 10 § 1 mom. samt 11 § 1, 3 och 5 mom. träder dock i kraft redan den 1 januari 2021 och 4 § 2 mom. 1 punkten träder i kraft den 1 augusti 2022.

Denna lag tillämpas inte på den vars läroplikt enligt lagen om grundläggande utbildning har upphört före den 1 januari 2021.

26 §

Övergångsbestämmelser om förberedande utbildningar efter den grundläggande utbildningen

Till den 31 juli 2022 kan läroplikten fullgöras också i sådan påbyggnadsundervisning inom den grundläggande utbildningen som avses i lagen om grundläggande utbildning, i sådan utbildning som förbereder för gymnasieutbildning som avses i gymnasielagen och i sådan utbildning som handleder för yrkesutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning. Vad som i denna lag föreskrivs om i 4 § 2 mom. 1 punkten avsedd utbildning som handleder för examensutbildning, om studerande i sådan utbildning och om utbildningens anordnare tillämpas också på de nämnda utbildningarna.

Med avvikelse från det som i 15 § 1 mom. föreskrivs om anvisande av en studieplats i utbildning som handleder för examensutbildning, anvisas en läropliktig till och med den 31 juli 2022 en studieplats i utbildning som handleder för yrkesutbildning eller i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning eller i sådan påbyggnadsundervisning inom den grundläggande utbildningen som ordnas av boendekommunen.

Helsingfors den 30 december 2020

Republikens President

Sauli Niinistö

Undervisningsminister Jussi Saramo